

Õppeprotsessi kirjeldus: muusika III kooliaste

III kooliastmes on tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis **lauldakse** nii ühe- kui ka mitmehäälselt, koolikooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse **pillimängu**oskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarri akordmänguvõtted. Kuna selles vanuseastmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansamblimängu harrastamise võimalusi. Laulmine ja pillimäng ja digitaalsed noodigraafikaprogrammid pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi- kui ka rühmatööna. **Muusikat kuulates** tähtsustub kuulatud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale kujuneb kriitiline suhtumine internetis leiduvasse muusikasse. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu, kasutades muuhulgas erinevaid digivahendeid ja -keskkondi. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärast esinemisoskust. Rahvustraditsioonide edasikandumisel tähtsustub õpilaste osavõtt laulupidudest – võimalikult paljude õpilaste kaasamine koolikooridesse. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel, sealhulgas virtuaalsetel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära. Õppides pööratakse tähelepanu hariduslike erivajadustega (sh andekate) õpilaste võimete arendamisele.

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Muusikas rõhutatakse kultuuriteadmisi ja nende väärtustamist õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitavate muusikateoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõigisse infokanalitesse. Kultuuri- ja väärtuspädevust kujundavad eeskätt ühislaulmine, koorilaul ja osalemine laulupidudel. Ka muusika kuulamine ning õppekäigud kultuuriloolistesse paikadesse, kontsertidele ja muusikaetendustele aitavad kaasa kultuuri- ja väärtuspädevuse kujunemisele.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, sealhulgas koostöö digitehnoloogia toel, loovtööd, arutlused ning esitlused, ühislaulmine, pillimäng, õppekäigud, koorilaagrid, kontsertreisid, ühistes valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustest osavõtt aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Muusikateoste üle arutledes

harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Sotsiaalset pädevust kujundatakse kõigi muusikaliste tegevuste kaudu.

Enesemääratluspädevus

Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Selle kujunemist toetavad esinemised kooliüritustel, osavõtt muusikaolümpiaadidest ja -konkurssidest, sealhulgas digiloovtööde konkurssidest. Kultuuri- ja sotsiaalteemade käsitlemine (kontserdid ja muusikaetendused, muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus

Muusikas kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded, loov- ja uurimuslikud tööd eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist, kasutades muuhulgas digitaalset info hankimise ja rühmatöö vahendeid, ning õpitu kasutamist uuetes olukordades. Muusikas saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Muusikas on tähtsal kohal heliteostest, kunstistiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Muusikateemaliste referatiivsete ning loov- ja rühmatööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik, digitaalne arengumapp, helifail jms). Muusikas tutvutakse muusika kui kommunikatsioonivahendiga, õppides tundma selle eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise. Suhtluspädevuse kujunemisele aitab kaasa aktiivne osalemine kooli-, kodukoha ja üleriigilistes koorides, ansamblites ning orkestrites.

Ettevõtlikkuspädevus

Vajalike oskuste kujunemist toetavad muusikas üksi- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Muusikas väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus, näiteks bänd, *playbox*, omalooming (muusikaline liikumine, dramatiseering, muusika kuulamine jne), lubab katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust plaanida ning analüüsida, vastutama töö ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus

Muusikas rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama erinevaid mõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm, taktimõõt jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Loovülesandeid tehes õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid (pillide ja näitlike õppevahendite valmistamine, digitaalsete noodigraafika-, helisalvestus-, helitöötlus- ja muude programmide kasutamine) ning uuenduslikke lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika arengus.

Digipädevus

Kiiresti muutuvus ühiskonnas saab muusika õpetus- ja kasvatusesmärkide saavutamise korral rakendada uuenevaid tehnoloogiasuundi: hankida ja säilitada infot, hinnata selle adekvaatsust; kasutada muusikat luues ja õppides erinevaid digikeskkondi ning olla teadlik nendes peituvatest ohtudest. Käsitletakse intellektuaalse omandi ja internetiturvalisusega seotud teemasid.

Ainemaht on 1 tund nädalas (à 35 tundi, kokku 105 tundi).

Lisamaterjali tingmärgid:

Lugemine

Vaatamine

Kuulamine

Päts, Riho (2010). *Muusikaline kasvatus üldhariduskoolis*. Koolibri

Kaljuste, Heino (2011). *Heino Kaljuste artiklite kogumik*. Koostanud Ene Kangron. Tallinn: Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

Muusikaõpetuse didaktika. Valik artikleid (2014). Koostanud Kristi Kiilu, Anu Sepp. Tallinn: Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

<https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/54734>

Õppeprotsessi juurde kuuluvad artiklid ja näidistöökavad 1.–9. klassile

<http://oppekava.innove.ee/muusika/>

III kooliaste		
Laulmine	Õpikeskkonna vajadus: naturaalklaver, süntesaator, akustiline kitarr, väikekannel, plokkflööt, Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), noodijoonestikuga tahvel, rändnoot, astmetrepp, astmetulp, käemärkide tabel, häälestusäpid, elektrooniline metroom, kitariakordiäpid, noodigraafikaprogrammid.	
Õpitulemused ja õppesisu	Metoodilisi soovitusi ja lisamaterjale	Lõiming
Õpilane: 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laule õppides; 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;	1. Kõigi õpilaste kaasamine ühislaulmisse. 2. Diferentseeritud töö: õpilaste vokaalsete võimete arvestamine ning arendamine üksi ja rühmas lauldes (solistid, ansamblid, koor). 3. Laulu õppimine: 1) käemärkide/rändnoodi abil; 2) rütmistatud astmenoodi järgi; 3) traditsioonilise noodi järgi; 4) kuulmise järgi; 5) kombineeritud meetodil. 4. Tegevused rühmas ja individuaalselt, rakendades võimalikult palju õpilasi. 1. Hääle kujundamisest. Vilja Sliževski http://oppekava.innove.ee/haale-kujundamisest-pohikoolis/	Eesti keel Õigekiri, funktsionaalne kirja- ja lugemisoskus. Matemaatika Taktimõõt, helipikkused, loogiline mõtlemine, relatiivne ja absoluutne noodisüsteem. Võõrkeeled Riigid ja nende kultuur, võõrkeelsete laulutekstide hääldus ning mõistmine. Loodusõpetus Rütmipillide valmistamine: puud, kivimid, liiv jm. Fred Jüssi vaikusest, https://www.youtube.com/watch?v=5s4Ao8Pxjlc . Füüsika Helide maailm.

<p>4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>6) laulab peast kooliastme ühislauale: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).</p>	<p>2. Laulmine ja hääle kujundamine. Taavi Esko, Niina Esko http://vana.oppekava.ee/index.php/Laulmine_ ja_h%C3%44le_kujundamine_klassitunnis_ ning_koorilaulus</p> <p>3. Regilaulu käsitlemisest. Celia Roose http://oppekava.innove.ee/regilaulukasitlemisestpohikooli-muusikaopetuses/</p> <p>4. Erinevate meelesüsteemide kasutamisest. Merike Kuivits, Tuuli Jukk http://oppekava.innove.ee/erinevate-meelesusteemide-kasutamine-muusikaopetuses/</p> <p>5. Õppekavast laulupeoni. Aarne Saluveer http://oppekava.innove.ee/oppekavast-laulupeoni-eile-tana-homme/</p> <p>6. Muusikaõpetuse didaktika. Valik artikleid: https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/54734</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laulmine. Kadi Härma, Anu Sepp <p>7. Näidistöökavad: http://oppekava.innove.ee/muusika/</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpetaja töökava näidis, 7. klass. Aive Skuin • Õpetaja töökava näidis, 8. klass. Aive Skuin • Õpetaja töökava näidis, 9. klass. Aive Skuin 	<p>Ühiskonnaõpetus Riik ja kodanikuühiskond.</p> <p>Bioloogia Hääle, hääle tervishoid, kuulmine, hingamine.</p> <p> Fred Jüssi kuulmisest, https://www.youtube.com/watch?v=tL5q60YvTgk).</p> <p>Geograafia Riigid, nende asukohad, naaberrahvad.</p> <p>Ajalugu Riikide ja rahvaste ajalugu, ka kultuurilugu; Eesti Vabariigi taasiseseisvumine, laulev revolutsioon.</p>
---	---	---

<p>Hindamine</p>	<p>Hinnates motiveeritakse õpilase arengut kohese suulise tagasiside kaudu. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangutega. Mõlema tagasisidevormi puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Laulmisel ei hinnata viisipidamist. Lisaks muusika ainekavas kirjeldatud õpitulemustele arvestatakse hinnates:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) aktiivset osavõttu ühislaulmisest; 2) õpilase arengut üksi ja/või rühmas lauldes; 3) muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist lauldes; 4) õpilase osalemist koolikooris, esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel, võistlustel, muusikaolümpiaadil, laulupäevadel ja laulupeol. <p></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hindamisest muusikaõpetuses. Karolina Sepp, Aive Skuin http://oppekava.innove.ee/hindamisest-muusikaopetuses/ 2. Kujundav hindamine kui võimalus. Leelo Tiisvelt http://koolielu.ee/info/readnews/106547/kujundav-hindamine-kui-voimalus 3. Motiveeriv hindamine. Anne Susanna Lindström http://oppekava.innove.ee/motiveeriv-hindamine-2/ 3. Õppimist toetav hindamine. Maria Jürimäe https://hindaminekoolikeskkonnas.weebly.com/otildeppimist-toetav-hindamine-kui-osa-koolikultuurist.html 	
<p>Pillimäng</p>	<p>Õpikeskkonna vajadus: naturaalklaver, süntesaator, akustilised kitarrid, väikekanded ja/või plokkflöödid, Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), noodijoonestikuga tahvel, metronoomiäpp, noodigraafikaprogramm, pillimänguks sobivad simulatsiooniäpid, häälestusäpp.</p>	
<p>Õpitulemused ja õppesisu</p>	<p>Metoodilisi soovitusi ja lisamaterjale</p>	<p>Lõiming</p>

<p>Õpilane:</p> <p>1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des;</p> <p>2) rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõteteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;</p> <p>3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Orffi ja Jaques-Dalcroze'i pedagoogika rakendamine: kaasmängud, <i>ostinato</i>'d, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid. 2. Rütmi mängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimuse-vastuse motiivid. 3. Tähtnimede kasutamine plaatpillide ja plokkflöödi / kuuekeelse väikekandle mänguvõtete omandamisel. 4. Aktiivõppemeetodite kasutamine: paaris- ja rühmatöö, arutelu, rollimäng jt. <ol style="list-style-type: none"> 1. Pillimängust muusikatunnis. Liivi Urbel http://oppekava.innove.ee/pillimangust-muusikatunnis-2010/ 2. Plokkflöödi mänguvõtete õpetamisest. Tiina Selke, Ly Tammerik http://oppekava.innove.ee/plokkfloodi-manguvotete-opetamisest-klassitunnis-2010/ 3. Väikekandle mänguvõtete õpetamine. Pille Karras http://oppekava.innove.ee/vaikekandle-manguvotete-opetamine-klassitunnis/ 4. Muusikaõpetuse didaktika. Valik artikleid: https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/54734 <ul style="list-style-type: none"> ● Plokkflööti üldhariduskooli muusikaõpetuses. Anne Ermast ● Omaloomingu ja improvisatsiooni võimalustest muusikatunnis. Kadi Härma 	<p>Matemaatika Noodi-, helikõrgused, taktimõõt.</p> <p>Tööõpetus Pillikottide valmistamine.</p> <p>Tehnoloogia Pillide valmistamine.</p> <p>Kehaline kasvatus Kehahoid, koordinatsioon.</p> <p>Kunst Pillide kujutamine kunstitöodes.</p> <p>Informaatika Noodigraafika, helitöötlus</p>
---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Orffi pedagoogika. Monika Pullerits • S. Suzuki pilliõppe meetodika. Karmen Kääramees • É. Jaques-Dalcroze'i rütmika ja pedagoogilised põhimõtted. Kaja Kaus <p>5. Näidistöökavad: http://oppekava.innove.ee/muusika/</p> <p>Õpetaja töökava näidis, 7. klass. Aive Skuin Õpetaja töökava näidis, 8. klass. Aive Skuin Õpetaja töökava näidis, 9. klass. Aive Skuin</p> <p>Orffi pedagoogika näiteid</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studio 49, plaatpillide tutvustus, https://www.youtube.com/watch?v=zQOgd6uqYhc; https://www.youtube.com/watch?v=Glg57hqBYqY 2. Kehapilli rakendamine vahelduvas taktimõõdus: Belmont <i>Take Five</i>, https://www.youtube.com/watch?v=cWRGafkyvqk 3. Plaatpillide <i>ostinato</i> lisamine laulule, https://www.youtube.com/watch?v=3i-NapXvuCM 4. Plaat- ja rütmipillide ning plokkflöötide orkester, https://www.youtube.com/watch?v=UEfdqcep3LU 5. Kompositsiooni esitamine kehapillil, https://www.youtube.com/watch?v=IDvlo_LRIZ4 	
<p>Hindamine</p>	<p>Hinnates motiveeritakse õpilase arengut kohese suulise tagasiside kaudu. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangutega. Mõlema tagasisidevormi puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Lisaks muusika ainekavas kirjeldatud õpitulemustele arvestatakse hinnates:</p>	

	<p>1) aktiivset osavõttu pillimängust; 2) õpilase arengut üksi ja/või rühmas pilli mängides; 3) muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist pillimängus; 4) õpilase osalemist instrumentaalansambelis või -orkestris, esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel, muusikaolümpiaadidel, laulupäevadel ja laulupeol.</p> <p>1. Hindamisest muusikaõpetuses. Karolina Sepp, Aive Skuin http://oppekava.innove.ee/hindamisest-muusikaopetuses/</p> <p>2. Kujundav hindamine kui võimalus. Leelo Tiisvelt http://koolielu.ee/info/readnews/106547/kujundav-hindamine-kui-voimalus</p> <p>3. Motiveeriv hindamine. Anne Susanna Lindström http://oppekava.innove.ee/motiveeriv-hindamine-2/</p> <p>4. Õppimist toetav hindamine. Maria Jürimäe https://hindaminekoolikeskkonnas.weebly.com/otildeppimist-toetav-hindamine-kui-osa-koolikultuurist.html</p>	
Muusikaline liikumine	Õpikeskkonna vajadus: liikumiseks sobilik ruum, muusikakeskus, CD-d, internetiühendusega arvuti, videoprojektor, Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), väikekanded ja/või plokkflöödid, naturaalklaver, süntesaator, akustiline kitarr.	
Õpitulemused ja õppesisu	Metoodilisi soovitusi ja lisamaterjale	Lõiming
Õpilane: 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade	1. Orffi ja Jaques-Dalcroze'i pedagoogika rakendamine: muusikaliste väljendusvahendite – meloodia, rütmi, tempo, dünaamika – vormi tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu.	Kehaline kasvatus Keha asend, koordineerimine, tantsuline liikumine. Tantsuline liikumine.

<p>rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.</p>	<p>2. Valikuliselt erinevate maade rahvamuusikale iseloomulike karakterite väljendamine liikumises; võimaluse korral rahvatantsud.</p> <p>3. Aktiivõppemeetodite rakendamine paaris- ja rühmatöös.</p> <p>1. Muusikaõpetuse didaktika. Valik artikleid: https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/54734</p> <ul style="list-style-type: none"> • É. Jaques-Dalcroze'i rütmika ja pedagoogilised põhimõtted. Kaja Kaus • Orffi pedagoogika. Monika Pullerits <p>2. Tantsuline liikumine põhikooli kehalise kasvatuses tunnis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loovtants. Anu Sööt, Eve Noormets • Eesti rahvatantsud ja teiste rahvaste tantsud. Tiiu Pärnits, Ülle Feršel, Sille Kapper http://oppekava.innove.ee/eesti-rahvatantsud-ja-teiste-rahvaste-tantsud/ • Standardtantsud ja ladina tantsud. Silvia Purje, Tanel Keres http://oppekava.innove.ee/standardtantsud-ja-ladina-tantsud/ <p>3. Digiraamat „Tantsuline liikumine“ https://issuu.com/tantsuline_liikumine/docs/tantsuline_liikumine</p> <p>4. Näidistöökavad: http://oppekava.innove.ee/muusika/</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpetaja töökava näidis, 7. klass. Aive Skuin • Õpetaja töökava näidis, 8. klass. Aive Skuin • Õpetaja töökava näidis, 9. klass. Aive Skuin 	<p>Standardtantsud ja ladina tantsud. Silvia Purje, Tanel Keres http://oppekava.innove.ee/standardtantsud-ja-ladina-tantsud/</p> <p>Võõrkeeled Võõrkeelsed laulud, muusikaterminid.</p>
--	---	---

	 <p>Tantsuline liikumine põhikooli kehalise kasvatuse tunnis, http://video.kultuur.edu.ee/tantsulineliikumine/</p>	
<p>Hindamine</p>	<p>Hinnates motiveeritakse õpilase arengut kohese suulise tagasiside kaudu. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangutega. Mõlema tagasisidevormi puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Lisaks muusika ainekavas kirjeldatud õpitulemustele arvestatakse hinnates:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) aktiivset osavõttu muusikalisest liikumisest; 2) üksi ja/või rühmas muusikalist liikumist, lähtudes õpilase võimetest ning nende arengust; 3) kaastöötamist tunnis; 4) muusika oskussõnade mõistmist ning rakendamist muusikalisel liikumisel; 5) esinemist kooliüritustel. <p></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hindamisest muusikaõpetuses. Karolina Sepp, Aive Skuin http://oppekava.innove.ee/hindamisest-muusikaopetuses/ 2. Kujundav hindamine kui võimalus. Leelo Tiisvelt http://koolielu.ee/info/readnews/106547/kujundav-hindamine-kui-voimalus 3. Motiveeriv hindamine. Anne Susanna Lindström http://oppekava.innove.ee/motiveeriv-hindamine-2/ 4. Õppimist toetav hindamine. Maria Jürimäe https://hindaminekoolikeskkonnas.weebly.com/otildeppimist-toetav-hindamine-kui-osa-koolikultuurist.html 	
<p>Omalooming</p>	<p>Õpikeskkonna vajadus: naturaalklaver, süntesaator, akustilised kitarrid, väikekanded ja/või plokkflöödid, Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), noodijoonestikuga tahvel, häälestusäpp,</p>	

	noodigraafikaprogrammid, helisalvestusprogrammid, helitöötlusprogrammid, digitaalsed ühistöövahendid, arvuti, nutivahend.	
Õpitulemused ja õppesisu	Metoodilisi soovitusi ja lisamaterjale	Lõiming
<p>Õpilane:</p> <p>1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>3) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne);</p> <p>4) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.</p>	<p>Orffi ja Jaques-Dalcroze'i pedagoogika: omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid; vormiõpetus.</p> <p></p> <p>1. Aktiivõppemeetodite kasutamine: paaris- ja rühmatöö, arutelu, rollimäng jt</p> <p>2. Loov- ja praktiline töö. Soovitusi ja näiteid loovtööde tegemiseks põhikooli III kooliastmes</p> <p>https://oppekava.innove.ee/soovituslik-juhend-loovtoode-koostamiseks-iii-kooliastmes/</p> <p>4. Loovus muusikatunnis. Tauno Aints http://oppekava.innove.ee/loovus-muusikatunnis/</p> <p>4. Loovast eneseväljendusest ja omaloomingust. Kadi Härma http://oppekava.innove.ee/loovast-enevaljendusest-ja-omaloomingust-muusikatunnis/</p> <p>5. Muusikaõpetuse didaktika. Valik artikleid: https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/54734</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omaloomingu ja improvisatsiooni võimalustest muusikatunnis. Kadi Härma • Muusikalugu ja muusika kuulamine. Anu Sepp, Kadi Härma 	<p>Eesti keel Õigekiri, funktsionaalne kirja- ja lugemisoskus.</p> <p>Kehaline kasvatus Muusikalise liikumise kujundamine laulu karakteri järgi, kehapillisaated, koordinatsioon.</p> <p>Matemaatika Taktimõõt, helipikkused, loogiline mõtlemine.</p> <p>Tehnoloogia Lihtsate rütmipillide valmistamine.</p> <p>Käsitöö Pillikottide valmistamine.</p> <p>Informaatika - helisalvestus, helitöötlus, noodigraafika, programmeerimine, autoriõigus</p> <p>Inglise keel - inglisekeelsed arvutiprogrammid</p> <p>Loodusõpetus Rütmipillide valmistamine looduslikest materjalidest: puud, kivimid, liiv jm.</p> <p> Fred Jüssi vaikusest, https://www.youtube.com/watch?v=5s4Ao8Pxjlc.</p>

	<p>6. Näidistöökavad: http://oppekava.innove.ee/muusika/</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpetaja töökava näidis, 7. klass. Aive Skuin • Õpetaja töökava näidis, 8. klass. Aive Skuin • Õpetaja töökava näidis, 9. klass. Aive Skuin 	<p>Füüsika Helide maailm.</p> <p>Inimeseõpetus Hääl, häälehoid, kuulmine.</p> <p>Geograafia Loodus, loodushääled; riigid ja rahvad, nende kultuurid.</p> <p>Ajalugu Rahvaste traditsioonid, ajalugu.</p>
<p>Hindamine</p>	<p>Hinnates motiveeritakse õpilase arengut kohese suulise tagasiside kaudu. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangutega. Mõlema tagasisidevormi puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Lisaks muusika ainekavas kirjeldatud õpitulemustele arvestatakse hinnates:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) aktiivset osavõttu loovtegevustest; 2) üksi ja/või rühmas töötamist, lähtudes õpilase võimetest ning nende arengust; 3) õigete pillimänguvõtete rakendamist loovtegevustes; 4) eneseväljendusoskust; 5) muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist omaloomingus; 6) osalemist kooliüritustel. <p></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hindamisest muusikaõpetuses. Karolina Sepp, Aive Skuin http://oppekava.innove.ee/hindamisest-muusikaopetuses/ 2. Motiveeriv hindamine. Anne Susanna Lindström 	

	http://oppekava.innove.ee/motiveeriv-hindamine-2/ 3. Õppimist toetav hindamine. Maria Jürimäe https://hindaminekoolikeskkonnas.weebly.com/otildeppimist-toetav-hindamine-kui-osa-koolikultuurist.html 5. Kujundav hindamine kui võimalus. Leelo Tiisvelt http://koolielu.ee/info/readnews/106547/kujundav-hindamine-kui-voimalus	
Muusika kuulamine ja muusikalugu	Õpikeskkonna vajadus: muusikakeskus, DVD-mängija, CD-d, DVD-d, internetiühendusega arvuti, videoprojektor, Orffi pillid (rütmi- ja plaatpillid), väikekanded, plokkflöödid, klaver, süntesaator, heliloojate portreed, eesti rahvapillide pildid, nutivahendid.	
Õpitulemused ja õppesisu	Metoodilisi soovitusi ja lisamaterjale	Lõiming
Õpilane: 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; 2) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat; 3) eristab kõla ja kuju järgi keel-puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; 4) teab nimetada tuntud heliloojaid interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika	1. Orffi ja Dalcroze'i pedagoogika rakendamine – muusika visualiseerimine kunstitöodes, dramatiseering, liikumine jne. 2. Aktiivõppemeetodite kasutamine: vestlus, arutelu, üksi-, paaris- ja rühmatöö. 3. Kontsertidel ja muusikaetendustel käimine. 4. Kuulatud muusikast arvamuse avaldamine ja muusika analüüsimine muusika oskussõnu kasutades. 1. Kuulamisprotsess . Elin Ots 2. Erinevate meelesüsteemide kasutamine muusikaõpetuses . Merike Kuivits, Tuuli Jukk http://oppekava.innove.ee/erinevate-meelesusteemide-kasutamine-muusikaopetuses/	Eesti keel Teksti mõistmine, kirjalik ja suuline eneseväljendusoskus. Võõrkeeled Riigid ja nende kultuur. Võõrkeelsed laulud. Vaba aeg: lemmiklaulud, artistid, muusikaharrastused. Ühiskonnaõpetus Meedia ja teave; suhtumine teiste rahvaste ja maade kultuuritraditsioonidesse; oma maa kultuuripärandi väärtustamine ja teadvustamine; tarbijaharidus. Ajalugu Rahvaste ja riikide ajalugu; Eesti ajalugu (pärimus).

<p>suursündmusi (sh paikkondlikke);</p> <p>5) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;</p> <p>6) on tutvunud valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;</p> <p>7) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>8) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).</p>	<p>3. Muusikaõpetuse didaktika. Valik artikleid: https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/54734</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muusikalugu ja muusika kuulamine. Anu Sepp, Kadi Härma • É. Jaques-Dalcroze'i rütmika ja pedagoogilised põhimõtted. Kaja Kaus • Omaloomingu ja improvisatsiooni võimalustest muusikatunnis. Kadi Härma <p>4. Muusika ja tehnoloogia – vahendid või vigurid. Tarmo Johannes</p> <p>5. Kuidas kuulata muusikat? Tarmo Johannes https://opleht.ee/2015/03/kuidas-kuulata-muusikat-osaluskontserdid-kui-puud-teistsuguse-lahenemiseni/</p> <p>6. Intellektuaalomandi kaitse. Martin Hiir http://vana.oppekava.ee/index.php/Intellektuaalomandi_kaitse</p> <p>7. Näidistöökavad: http://oppekava.innove.ee/muusika/</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpetaja töökava näidis, 7. klass. Aive Skuin • Õpetaja töökava näidis, 8. klass. Aive Skuin • Õpetaja töökava näidis, 9. klass. Aive Skuin 	<p>Geograafia Riigid, nende paiknemine ning mõju naaberrahvastele.</p> <p>Kunst Kuulatud muusika visualiseerimine.</p> <p>Inimeseõpetus Fred Jüssi kuulmisest, https://www.youtube.com/watch?v=tL5q60YvTgk.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Erinevad usundid, autoriõigused ja vastutus.</p> <p>Info- ja kommunikatsiooniõpetus Teksti vormindamine, internetist tekstide leidmine ja salvestamine, esitluse koostamine, fotode ja helisalvestiste allalaadimine ning salvestamine.</p>
<p>Hindamine</p>	<p>Hinnates motiveeritakse õpilase arengut kohese suulise tagasiside kaudu. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangutega. Mõlema tagasisidevormi puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Lisaks muusika ainekavas kirjeldatud õpitulemustele arvestatakse hinnates:</p> <p>1) väljendus- ja arutlusoskust kuulatud muusikast vesteldes;</p>	

	<p>2) üksi ja/või rühmas töötamist, lähtudes õpilase võimetest ning nende arengust; 3) muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist muusikat kuulates.</p> <p></p> <p>1. Hindamisest muusikaõpetuses. Karolina Sepp, Aive Skuin http://oppekava.innove.ee/hindamisest-muusikaopetuses/</p> <p>2. Motiveeriv hindamine. Anne Susanna Lindström http://oppekava.innove.ee/motiveeriv-hindamine-2/</p> <p>3. Õppimist toetav hindamine. Maria Jürimäe https://hindaminekoolikeskkonnas.weebly.com/otildeppimist-toetav-hindamine-kui-osa-koolikultuurist.html</p> <p>4. Kujundav hindamine kui võimalus. Leelo Tiisvelt http://koolielu.ee/info/readnews/106547/kujundav-hindamine-kui-voimalus</p>	
Õppekäigud	Õpikeskkonna vajadus: laiendatud õpikeskkond, virtuaalne õpikeskkond.	
Õpitulemused ja õppesisu	Metoodilisi soovitusi ja lisamaterjal	Lõiming
<p>Õpilane:</p> <p>1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.</p>	<p>Aktiivõppemeetodite rakendamine: vestlus, arutelu, üksi-, paaris- ja rühmatöö, muud loovad väljundid – visuaalne kunst, kirjalik töö; dramatiseering, liikumine, veebipõhine rühmatöö, töö digivahenditega - fotograafia, heli- ja videosalvestus.</p> <p></p> <p>Näidistöökavad: http://oppekava.innove.ee/muusika/</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpetaja töökava näidis, 7. klass. Aive Skuin • Õpetaja töökava näidis, 8. klass. Aive Skuin • Õpetaja töökava näidis, 9. klass. Aive Skuin 	<p>Eesti keel Õigekiri, sõnavara, suuline ja kirjalik väljendusoskus, arutlus.</p> <p>Ühiskonnaõpetus Väärtushinnangute ja hoiakute kujundamine.</p> <p>Loodusõpetus</p>

		<p>Informaatika - video-, heli- ja fotosalvestus, video-, heli- ja fototöötlus</p> <p> Fred Jüssi vaikusest, https://www.youtube.com/watch?v=5s4Ao8Pxjlc.</p> <p>Kunst Muljete väljendamine kunstitöodes: pilt, plakat, reklaam.</p> <p>Ajalugu Õppekäigud ajaloolistesse paikadesse (muuseumid, heliloojate sünnikohad jms).</p>
<p>Hindamine</p>	<p>Hinnates motiveeritakse õpilase arengut kohese suulise tagasiside kaudu. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangutega. Mõlema tagasisidevormi puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Lisaks muusika ainekavas kirjeldatud õpitulemustele arvestatakse hinnates:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) väljendus- ja arutlusoskust kuulatud muusikast vesteldes; 2) muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist oma arvamust avaldades. <p></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hindamisest muusikaõpetuses. Karolina Sepp, Aive Skuin 2. Motiveeriv hindamine. Anne Susanna Lindström 	

<http://oppekava.innove.ee/motiveeriv-hindamine-2/>

3. Õppimist toetav hindamine. Maria Jürimäe <https://hindaminekoolikeskkonnas.weebly.com/otildeppimist-toetav-hindamine-kui-osa-koolikultuurist.html>

4. Kujundav hindamine kui võimalus. Leelo Tiisvelt
<http://koolielu.ee/info/readnews/106547/kujundav-hindamine-kui-voimalus>

Muusikaline kirjaoskus: Õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused

Õpilane:

1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;

3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);

4) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;

5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;

7) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:

a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;

b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; rondo, variatsioon;

c) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.